

Nr 274.

Av herr Lorichs, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 143, angående vissa inrikes postavgifter.

Kungl. Maj:t har uti proposition till riksdagen, nr 143, föreslagit, att riksdagen bl. a. måtte besluta, att de till 1922 års slut gällande postavgifterna skola äga fortsatt tillämpning t. o. m. den 31 december 1923, dock med viss sänkning från den 1 oktober 1922 av brevportot å inrikes brev samt korsband.

Denna sänkning, som av generalpoststyrelsen föreslagits, skulle enligt styrelsens beräkning medföra en minskning av postverkets överskott under år 1923 av cirka 10,5 millioner kronor, vadan endast ett belopp av 1 million kronor skulle återstå såsom vinst av poströrelsen, vilket belopp dock vore tillräckligt att förränta det i postverket nedlagda kapitalet.

Generalpoststyrelsen erinrar, att styrelsen i sin underdåniga skrivelse den 20 februari 1917 i fråga om förhöjning av postavgifterna uttalat som sin mening, att, där staten övertagit handhavandet av de allmänna samfärdsmedlen, det även borde vara statens skyldighet att för allmänheten i all möjlig mån underlätta användandet av dessa inrättningar och att i enlighet därmed de avgifter, som skulle av allmänheten erläggas för begagnandet av de av staten underhållna kommunikationsverken, borde så avvägas, att staten på sin ifrågavarande verksamhet icke erhöle större vinst än som kunde anses skälig.

Fördenskull, då postverket för sin rörelses bedrivande icke vore i behov av det nuvarande brevportot, hemställde styrelsen om den föreslagna sänkningens inträdande den 1 juli 1922.

Statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet instämmer uti, att en portosänkning bör vidtagas såsom välbehöflig och medförande en lättnad för vårt betryckta näringsliv, men han förklarar tillika, att han icke

kan tillstyrka att nedsättningen i posttaxan träder i tillämpning förrän den 1 oktober 1922, därför att i riksstaten för första halvåret 1923 är upptaget ett belopp av 8 millioner kronor från postverket. Med hänsyn till svårigheterna att erhålla de nödvändiga statsinkomsterna under sagda halvår synes det departementschefen nödvändigt att nämnda överskott komme statsverket till godo.

Därmed är ju ett avsteg gjort från den principen, att kommunikationsverken icke skola lämna högre vinst, än som räcker till skälig förräntning av investerat kapital och den frågan uppstår då, huruvida de faktorer, som framkallat detta avsteg från en eljest oantastlig grundsats, nämligen de abnorma tidsförhållandena, skola hava ändrats vid tiden för uppgörandet av nästa statsreglering.

Därpå kan redan nu utan tvekan svaras nej. Att uppgörandet av budgeten för året $\frac{1}{7}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1924 blir förenat med mycket stora svårigheter, även om depressionen inom kort skulle lätta, därom finnes intet som helst tvivel.

Det blir nog nödvändigt att söka få inkomster från alla håll, där sådana kunna uppbringas, vore det även ur skattekällor, som aldrig under normala tider kunde ifrågakomma.

Det synes därför vara mindre välbetänkt att nu företaga den föreslagna portosänkningen och därigenom beröva statsverket den tämligen säkra inkomsten av 10,5 millioner kronor under skatteåret 1923—1924.

Skola nya skatteköllor uppsökas, och det finnes väl föga sannolikhet för att svenska folket under nyssnämnda budgetsår skall undgå nya skatter, så förefaller det, som om ingen beskattning med motsvarande effekt skulle kännas mindre tyngande än det nuvarande brevportot.

Alla skatter äro ju för allmänheten i viss mån obehagliga och motbjudande, men den motvilja, som särskilt detta höga porto uppväckt, härleder sig i mycket hög grad från det förhållandet, att samtliga hittills skedda förhöjningar ägt rum för att säkerställa postverkets ekonomi. Blev det nu klart att det icke längre är fråga om detta, utan om en verklig beskattning, skulle de höga avgifterna bäras med mera jämnmod av allmänheten, som därmed skulle inse att den genom det nuvarande portot erlade en avgift, som eljest på annat sätt skulle av dem utkrävas. Det är ju icke heller fråga om någon förhöjning utan endast ett fortsättande av nu rådande förhållanden.

Skulle nu en sänkning av posttaxorna ske vid föreslagen tidpunkt, så omöjliggjordes utnyttjandet av postverket som skattekölla under hela nästkommande budgetsår, ty utom det att det medför svårigheter av mångahanda

slag att ofta ändra brevpportot, så skulle en förhöjning från 1924 års början uppväcka vida mer missnöje hos den brevskrivande allmänheten än ett kvarstannande vid status quo skulle göra.

Jag tillåter mig därför hemställa,

att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 143 i vad den rör ändring av de nu gällande posttaxorna, måtte besluta, att nuvarande postbefordringsavgifter skola förbliva oförändrade till utgången av år 1923.

Stockholm den 28 mars 1922.

L. L. Lorichs.
